

MERDEKA

Nr 58 - oktober 2013

ÖSTTIMOR

Information

Krav på respekt för mänskliga rättigheter

Under sommaren har tre uttalanden gjorts för att främja respekten för mänskliga rättigheter i Östtimor och Indonesien. Den 20 juni konstaterade The Timor-Leste National Alliance for an International Tribunal (ANTI) att mötet i Dili med utvecklingsparterna i juni 2013 inte tog upp frågan om rättvisa, särskilt när det gäller brott mot de mänskliga rättigheterna i det förgångna. ANTI menar att bidragsgivarna bara har visat en halvhjärtad inställning och inte visat att de menar allvar när det gäller utvecklingsfrågor på ett allsidigt sätt. Den 10 juni träffades Prabowo Subianto, Wiranto och Mari Alkatiri i Jakarta. Alkatiris möte med Prabowo och GERINDRA-partiets ledare chockerade timoreser, därför att det påminner dem om våldsdåd begångna av indonesisk militär, särskilt specialförbandet KOPASSUS. Prabowo var direkt inblandad i en massaker i Bibileo. Redan 1976 var han plutonbefäl vid operationer i Östtimor. Som kapten var han inblandad i kränkningar av mänskliga rättigheter 1983.

Det är mycket underligt att Prabowo inte har ställts till svars för brott mot de mänskliga rättigheterna som han begått tillsammans med sina män. ANTI vet att mord på timoresiska medborgare begicks av dem som följde Prabowos order.

Enligt den timoresiska mottagande-, sannings- och försoningskommissionens (CAVR) rapport dog omkring 102.800 människor till följd av mord, hunger och försvinnanden under konflikten. Det finns dock uppskattningar som redovisar mycket större siffror. Omkring 250.000 människor tvingades fly till Indonesien och fler än 4.000 barn togs av Indonesien och ända tills idag känner deras familjer inte till barnens öden. Över 800 försvunna personer har fortfarande inte återfunnits.

I slutet av ”svarta september” 1999 behandlade FN:s kommission för mänskliga rättigheter kränkningar av dessa i Östtimor. Kommissionen fördömde kraftigt planlagda och systematiska brott mot mänskligheten samt kränkningar av internationell humanitär lag och krävde att förövarna av dessa brott skulle ställas inför rätta. FN:s dåvarande generalsekreterare Kofi Annan tillsatte International Commission of Inquiry on East Timor - ICIET. ICIET besökte Östtimor och Indonesien i november-december 1999 och drog slutsatsen att en lång rad kränkningar av mänskliga rättigheter och brott mot mänskligheten samt brott mot internationell humanitär lag hade förekommit under lång tid inbegripande hot,

Fortsättning på sidan 6

**Nyheter från Östtimor,
Västpapua, Aceh och Indonesien**

Merdeka & ÖsttimorInformation

Krav på respekt för mänskliga rättigheter	1
Redaktören har ordet	3
Mordet på Munir alljämt olöst	3
Hopp om rättvisa för offren i Aceh	4
Folkmordet i Västpapua	4
Svensk delegation hos försvarsminister	5
Undersökning av Australiens relationer med Östtimor	5
Organiserad brottslighet ökar	8

Skanna och surfa till Östtimorkommitténs webbplats

A 2013-10-09

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA. Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.

Prenumeration 125 kronor för 4 nummer
Lösnummer 35 kronor
Östtimorkommittén
c/o Pollák
Wiboms v 12, 2 tr
171 60 SOLNA
Tel 08-27 24 27
epost pren@osttimorkommitten.se
Plusgiro 1 81 92-5

Merdeka & ÖsttimorInformation

Ansvarig utgivare:
Gabriel Jonsson

Redaktör:
Gabriel Jonsson

Redaktionsadress:
Gabriel Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
redaktor@osttimorkommitten.se
Tel 08-33 62 47

Layout:
Östtimorkommittén

Adresser:
Föreningen ett Fritt Papua
c/o Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
Plusgiro 4 19 12 84-1

Östtimorkommittén
c/o Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
Plusgiro 1 81 92-5

Tryck:
Ågrenshuset Produktion AB

ISSN Nr: 1402-2559

Annonspriser på begäran

Redaktören har ordet

Även om den indonesiska övärlden förblir en icke uppmärksammad del av världen i svenska medier, har flera händelser ägt rum under de senaste månaderna som vi skriver om i detta nummer. Den längsta artikeln redogör för tre uttalanden med krav på respekt för mänskliga rättigheter som antogs i juni, juli respektive augusti. Det första uttalandet gjordes den 20 juni av The Timor-Leste National Alliance for an International Tribunal (ANTI) efter att givarmötet med utvecklingsparterna tidigare i månaden icke hade berört begångna överträdelser mot de mänskliga rättigheterna.

Den 17 juli var det Amnesty International, ANTI och indonesiska KontraS (Kommissionen för de försvunna och offren för våld) som vädjade till myndigheterna i Indonesien och Östtimor att genomföra rekommendationerna som den bilaterala Commission of Truth and Friendship lade fram i sin rapport 2008.

Slutligen betonade ANTI den 30 augusti på årsdagen av 1999 års folkomröstning och den internationella dagen för försvunna och deras anhöriga i ett pressmeddelande att rättvisa inte har skipats vad gäller de grova människorättsbrott som begicks under Indonesiens ockupation (1975-1999). Om man betänker att tidigare försök att komma till rätta med det rättsliga efterspelet till våldsvågen 1999 endast lett till att milismän på lägre nivå har dömts, så är det tyvärr svårt att förutspå att uttalandena kommer att leda till några konkreta resultat. Att regeringarna i Östtimor och Indonesien betonar goda relationer gör det också svårt att vara optimistisk.

Det övriga innehållet om Östtimor handlar om ökningen av den organiserade brottsligheten och kraven i Australien på att inleda en undersökning av relationerna med Östtimor. En anledning till den tilltagande brotts-

ligheten är de svåra ekonomiska förhållanden som många människor lever under och att förbättra människors levnadsvillkor tar alltid tid. Kanske kommer en undersökning av relationerna mellan Australien och Östtimor kunna ge nya insikter.

Av de övriga artiklarna handlar två om Indonesien medan det är en vardera om Aceh respektive Västpapua. Mordet på människorättsaktivisten Munir, som också mottagit Right Livelihood Award för sitt arbete, förblir ouppklarat. Detta visar att den pågående demokratiseringsprocessen i Indonesien har begränsningar. Den andra artikeln tar upp att en svensk affärsdelegation nyligen besökte Indonesiens försvarsminister som deklarerat att landets försvarsmakt ska vara Sydostasiens starkaste år 2014. På årsdagen av slutet för konflikten i Aceh, d.v.s. den 15 augusti, presenterade Amnesty International en rapport i vilken bl.a. framkommer att otaliga offer för konflikten i området ännu inte fått reda på vad som hände med deras ”försvunna” anhöriga. Man får hoppas att någonting positivt kommer ut av rapporten, inte minst eftersom Aceh brukar lyftas fram som ett framgångsrikt exempel på hur en konflikt kan lösas i den indonesiska övärlden.

Konflikten i Västpapua förblir dock en olöst fråga. Värt att betona är att detta nummers bidrag om området kortfattat redogör för en akademisk artikel om frågan publicerad i Australien – sådana studier är nämligen inte så vanliga. Innehållet är dock knappast nytt: det pågår ett långsamt folkmord i det ökända området. Slutligen ska jag säga att höstens medlemsmöte blir om Västpapua den 30 oktober. Kallelse kommer.

Gabriel Jonsson

Mordet på Munir alltjämt olöst

Indonesiens president Susilo Bambang Yudhoyono måste vidta konkreta åtgärder för att ställa de ytterst ansvariga för mordet på människorättsaktivisten Munir inför rätta och förbättra skyddet för människorättsaktivister. Munir hittades den 7 september 2004 död i ett flygplan på väg från Indonesien till Nederländerna. Orsaken var arsenikförgiftning. Även om presidenten har kallat fallet Munir ”ett test för vår historia” har han ej förmått lösa det. Tre personer har åtalats för inblandning i mordet, men ingenting tyder på att de ytterst ansvariga på högre nivå har ställts inför rätta. Presidenten har inte heller offentliggjort en oberoende rapport om mordet från 2005.

Därför krävde 90 internationella och nationella organisationer på årsdagen av mordet att president Susilo

Bambang Yudhoyono offentliggör rapporten från 2005, att polisen inleder en ny oberoende undersökning av mordet för att alla ansvariga ska ställas inför rätta i enlighet med internationell människorättslagstiftning, att riksåklagaren utreder tidigare dokument relaterade till mordet, att människorättsbrott riktade mot människorättsförsvarare skyndsamt, effektivt och opartiskt utreds och att de ansvariga ställs inför rätta i rättvisa domstolar samt att lagar stiftas för att förbättra skyddet för människorättsförsvarare.

Gabriel Jonsson

Källa: Amnesty International Public Statement, Index: ASA 21/023/2013, 7/9 2013, Indonesia: Failure to deliver full justice for the killing of human rights defender Munir.

Hopp om rättvisa för offren i Aceh

Amnesty International presenterade den 15 augusti rapporten *No Peace without Justice* för att markera åttiårsdagen för slutet av konflikten i Aceh. Kraven på sanning och rättvisa för konflikts offer växer samtidigt som stora utmaningar återstår. Rapporten undersöker hur otaliga offer och familjemedlemmar i Aceh ännu inte fått reda på sanningen om konflikten, inklusive vad som hänt med de ”försvunna” nära och kära. Den lyfter fram flera av den indonesiska militärens kränkningar av de mänskliga rättigheterna i området. Arvet från konflikts våld är fortfarande en del av livet för tusentals människor.

”Även om offren för våldet och deras familjer välkomnar det förbättrade säkerhetsläget, kan de inte förstå varför deras krav på sanning, rättvisa och upprättelse ignoreras,” sade Isabelle Arradon som är vice-chef för Amnesty Internationals sektion för Stillahavsasien. President Susilo Bambang Yudhoyono måste agera för långsiktig fred i Aceh genom att tillgodose offrens krav innan hans mandatperiod går ut 2014. En formell offentlig ursäkt till alla offer för människorättsövergrepp vore ett betydelsefullt steg framåt.

Konflikten mellan Rörelsen för ett fritt Aceh (GAM) och Indonesiens regering bröt ut 1976. Den nådde en

kulmen under de militära operationerna 1989-2005. Mellan 10.000 och 30.000 människor dog i konflikten, varav många civila. Båda sidorna begick övergrepp, varav många bröt mot internationell lag och kan betraktas som krigsförbrytelser. Den indonesiska militärens människorättsbrott kan ha varit brott mot mänskligheten. Amnesty International har krävt att konflikts båda parter offentligt deklarerar att det inte ska finnas någon straffrihet för brotten. Endast ett fåtal övergrepp har undersökts och inget fall alls sedan 2005. Även om regeringen och människorättskommissionen Komnas HAM har tagit flera initiativ för att undersöka konflikten, har resultaten aldrig offentliggjorts. Det senaste är att Komnas HAM den första augusti uppgav att ”omfattande människorättsbrott” begicks av militären under konflikten. Fem fall hade undersökts, däribland en incident 1999 då 21 människor sköts till döds. Undersökningarna planeras fortsätta och kan leda till att åtal väcks i en domstol. Amnesty International välkomnar Komnas HAMS arbete.

Gabriel Jonsson

Källa: Amnesty International, Indonesia: Commission’s findings offer hope for victims of the Aceh conflict, 15 augusti (<http://>

Folkmordet i Västpapua

Griffith Journal of Law and Human Dignity vid Griffith University i Australien har publicerat artikeln “A Slow-Motion Genocide: Indonesian Rule in West Papua” av dr Jim Elmslie och dr Camellia Webb-Gannon (http://griffithlawjournal.org/wp-content/uploads/2013/09/glj_elmslie_webb-gannon.pdf). Artikeln undersöker och förlänger debatten om folkmordet i Västpapua. Enligt FN:s folkmordskonvention från 1948 är exempel på folkmordshandlingar mord, åsamkande av svår kroppslig och psykisk skada, avsiktligt skapande av levnadsvillkor som är avsedda att eliminera en folkgrupp och bortförande med våld av barn till en annan folkgrupp.

I tidigare undersökningar av frågan har man misslyckats med att bevisa den indonesiska regeringens uppsåt, vilket är en nödvändig förutsättning enligt konventionen. Artikeln finner att ett sådant uppsåt föreligger. Författarna visar att Västpapua har ockuperats militärt sedan 1962-1963. Enligt Västpapuas befolkning har

människorna behandlats som en fiende av de väpnade indonesiska styrkorna.

Explicit och implicit statlig politik har konsekvent inriktats mot att motverka och undanröja de papuanska försöken att skapa en självständig stat eller åtnjuta politisk frihet i paritet med andra indoneser. I detta hårt kontrollerade område har folkmordshandlingar genomförts som regeringens politik för att effektivt omintetgöra papuanska nationalister under den tid då informationen som kom ut ur provinsen kunde kontrolleras strikt. I denna internetålder är detta dock inte längre möjligt, utan bevis för både folkmordshandlingar och regeringens avsikter kommer fram. Detta bådär illa för Indonesien och regionen som är föga känd. Med tiden tränger den djupt rotade konflikten i Västpapua in i det globala medvetandet som ett folkmord i "slow motion" i Stilla havet.

Hendrik Amahorseja

Stöd människorna i Västpapua och Östtimor genom medlemskap i Föreningen ett Fritt Papua eller Östtimorkommittén.

Föreningarna sprider information om Västpapua

respektive Östtimor, ländernas folk och kultur i Sverige och verkar för svenskt stöd till dem. Medlemsavgiften är 150 respektive 200 kronor. I den ingår Merdeka & ÖsttimorInformation med fyra nummer om året.

Svensk delegation hos försvarsminister

Indonesiens försvarsminister Purnomo Yusgiantoro tog emot Sveriges ambassadör Eva Polano och en Saab-delegation under ledning av vd Håkan Busskhe den 2 oktober.

Sveriges delegation mottogs i VIP-rummet på militärens flygbas Halim Perdana Kusuma utanför huvudstaden Jakarta. Eva Polano och Saabs delegation kom från staden Bandung, där de hade deltagit i överlämningen av flygplanet CN 235 MPA från företaget Digtara Indonesia till den indonesiska marinen. I mottagningen av den svenska delegationen deltog från den indonesiska sidan marskalk Putu Dunia, flygvapnets stabchef dr Marsetio, marinens stabchef Pos M. Hutabarat, generaldirektören för försvarsdepartementet samt

amiral Rachmad Lubis från försvarsdepartementet. Det meddelades att besökets syfte var att främja eventuellt samarbete mellan ländernas försvarsindustrier.

Indonesien skaffar sig ny militär utrustning. Till exempel har man från Tyskland beställt över 100 Leopardpansarvagnar och träningsflygplan, från USA 16 F16-plan och Apache-helikoptrar, från Sydkorea ubåtar, från Ryssland Shukoi-30 militärflygplan och från Brasilien anti-gerillaflygplanet Super Tucona, etc.

Enligt den indonesiska nyhetsbyrån Antara har Purnomo Yusgiantoro sagt att 2014 ska Indonesien vara den starkaste militärmakten i Sydostasien.

Hendrik Amahorseja

Undersökning av Australiens relationer med Östtimor

Utrikesminister Bob Carr ombad i februari 2013, d.v.s. mer än tio år efter självständigheten och sex månader efter att de utländska trupperna lämnade Östtimor, kommittén för utrikes relationer, försvar och handel att påbörja en undersökning av relationerna mellan Östtimor och Australien. Den omfattar de bilaterala relationerna på parlamentarisk och regeringsnivå, bistånd och ekonomiska frågor, kulturella och vetenskapliga relationer, folkliga band på lokal nivå, försvarssamarbete samt regional säkerhet. Undersökningen, som är den första sedan en senatsutfrågning i december 2000 fastslog att 120.000-200.000 människor hade dödats under Indonesiens ockupation 1975-1999, har en optimistisk syn på framtiden men det finns de som fruktar att den kan ignorera det förgångna. Människor har rätt att få reda på vad som hände med deras anhöriga under ockupationen.

När United Nations Integrated Mission in Timor-Leste lämnade landet i december 2012, avslutades även 60 icke klara undersökningar av allvarliga människorättsbrott. Det är bara det senaste bakslaget i försöken att efter 1999 års folkomröstning undersöka övergreppen mot de mänskliga rättigheterna och ställa de ansvariga inför rätta. En allmänt accepterad uppskattning av antalet dödade under den indonesiska ockupationen är 180.000 av ursprungligen ca 650.000 människor. Proportionellt sett är det den högsta dödssiffran efter förintelsen. Mellan den 20 augusti och 12 oktober 1999 beräknas 1.400 människor ha dödats, 400.000 ha mist sina hem eller tvångsflyttats till Västtimor och 60-80% av all offentlig och privat egendom ha förstörts. En ad-hoc människorättsdomstol i Indonesien åtalade 18 personer för krigsförbrytelser, men frikände alla. År 2005, då en FN-kommission uppmanade FN:s säker-

hetsråd att upprätta en ad-hoc internationell domstol för att åtala de ansvariga för våldet, ändrade Indonesien och Östtimor sin inställning i frågan från att ha fokuserat på åtal till att betona försoning. De upprättade en sannings- och försoningskommission med mandat att undersöka begångna brott och bevilja amnesti men inte att åtala de ansvariga.

Trots de ouppklarade frågorna som hänger samman med Indonesiens ockupation av Östtimor och Australiens delaktighet i många av de människorättsbrott som då begicks, har undersökningen en optimistisk syn på exploateringen av olje- och naturgastillgångarna i Timor-havet, livsmedelsbistånd och utbyte av arbetare. Endast ett fåtal av de 72 föredragningarna i kommittén för utrikes relationer, försvar och handel gällde utredningar av människorättsbrott. Inga berörda människor var inbjudna för att vittna i utfrågningarna.

Arbete har i Australien gjorts även på icke-regeringsnivå för att offren för den indonesiska ockupationen ska få vittna, däribland Living Memory Project lett av journalisten Jill Jolliffe. Projektet, vars resultat är avsedda att spridas både inom Östtimor och i omvärlden, inkluderade 52 intervjuer som gav skakande vittnesmål. Ändå gör regeringarna i Östtimor och Australien lite för att erkänna behovet av att minnas det förgångna utan har ett intresse av att gå framåt. Därmed omintetgörs möjligheterna till rättvisa för offren och deras familjer.

Gabriel Jonsson

Källa: Jess O'Callaghan, "Timor-Leste and Australia – Moving forward by acknowledging the past," Right Now, 1/8 2013.

Fortsättning från sidan 1

terror, förstörelse av egendom, våld mot kvinnor och kidnappningar. Samtidigt skickade FN tre särskilda rapportörer till Östtimor i december 1999. Dessa rekommenderade FN att upprätta en internationell domstol, om den indonesiska regeringen misslyckas med att på ett effektivt sätt ställa huvudförövarna av brotten inför rätta.

När ICIET publicerade sin rapport, uttalade FN:s kommissionär för mänskliga rättigheter, Mary Robinson, att utredningskommissionens rapport har gett Östtimors folk budskapet att det internationella samfundet inte har glömt dess lidande. ”Jag hoppas att de som är ansvariga för våldsdåden begångna i Östtimor ställs till svars, så att det inte finns någon straffrihet.”

Hittills har dock förövarna inte ställts till svars. Ännu värre är att fall med grova brott börjar glömmas och förbigås. Hur kan räckan av straffrihet brytas, om det inte finns en formell domstolsprocess för brott under ockupationen?

Därför önskar och kräver ANTI det internationella samfundets försäkran om att utkräva ansvar för kränkningar som begicks i Östtimor under den indonesiska ockupationen i en rättvis och trovärdig process. ANTI kräver att det internationella samfundet, också Amerikas, Storbritanniens, Frankrikes, Hollands, Norges, Tysklands, Australiens samt Latinamerikas, Afrikas och Asiens folk, axlar det moraliska ansvaret i enlighet med internationell humanitär lag. Särskilt ETAN (East Timor and Indonesia Network) och Amnesty International måste fokusera sin uppmärksamhet och följa upp de allvarliga brott som begicks i Östtimor.

ANTI vädjar till bidragsgivarna att uppmärksamma de brott mot mänskligheten som begicks i Östtimor under ockupationen av den indonesiska militären för att garantera att det blir en rättmätig process för att bryta räckan av straffrihet, därför att problem från det förflutna kommer att återspeglas på utvecklingen av demokrati nu och i framtiden. ANTI menar att det vore orättvist om det internationella samfundet en gång till skulle överge och göra Östtimors folk till de ansvariga för att kräva ansvar för kränkningar av mänskliga rättigheter begångna i Östtimor. ANTI:s uttalande var underskrivet av de 15 medlemmarna.

I ett gemensamt uttalande den 17 juli vädjar Amnesty International, ANTI och KontraS (Kommissionen för de försvunna och offren för våld) till indonesiska och timoresiska myndigheter att rekommendationerna, som den bilaterala regeringsstödda Commission of Truth and Friendship (CTF) med uppgift att granska kränkningar av mänskliga rättigheter begångna i samband med 1999 års folkomröstning om självständighet i Östtimor gjorde i sin rapport för fem år sedan, ska förverkligas.

CTF skapades av de indonesiska och timoresiska regeringarna 2005 för att fastställa den slutliga sanningen avseende händelserna före och omedelbart efter

folkomröstningen 1999 med avsikt att främja försoning och vänskap och att säkra att liknande händelser inte upprepas. Den 15 juli 2008 publicerade kommissionen sin slutrapport i vilken fastslogs att Indonesien bär ansvaret för kränkningar av mänskliga rättigheter begångna 1999.

Misslyckandet med att förverkliga många av rapportens rekommendationer förlänger offrens och deras familjers lidanden samt väcker allvarliga frågor om de indonesiska och östtimoresiska regeringarnas löften att ta itu med straffriheten för tidigare kränkningar.

Släktingar till de försvunna och saknade fortsätter att kräva att Indonesiens och Östtimors regeringar söker efter de saknade. För många familjer, även om deras kära väljer att inte återvända till Östtimor, skulle det vara tillräckligt att få veta om de lever och mår bra. Om deras familjemedlemmar har dött, så vill de kunna begrava dem enligt sina traditioner och sin kultur.

2008 års rapport från CTF rekommenderade, bland annat, att de indonesiska och timoresiska regeringarna skulle fastställa öde och uppehållsort för dem som försvann och saknas, fastställa ett läkande program för överlevare, särskilt offer för våldtäkt och andra sexuella våldsbrott och för den indonesiska regeringen att erkänna och be om ursäkt för den 1999 orsakade skadan. Men regeringarna har misslyckats med att genomföra många av rekommendationerna. I stället har de prioriterat försoning mellan länderna och stärkt de bilaterala banden. Det tog tre år innan den indonesiske presidenten utfärdade en förordning (No.72/2011) för att genomföra CTF:s rekommendationer.

En rapport 2011 av UN Working Group on Enforced or Involuntary Disappearances (WGEID) efter ett besök i Östtimor konstaterade att mycket återstår att göra för att uppnå rätten till sanning, rättvisa och ersättningar för dem som försvann och deras familjer. Bland annat rekommenderade WGEID att Östtimors och Indonesiens regeringar genomför CTF:s rekommendationer för att fastställa ödet för och läget av de försvunna med konstanterand att processen måste visa konkreta och positiva resultat för offren. CAVR rekommenderade också att de två regeringarna skulle vidta åtgärder för att fastställa ödet för och läget av de saknade och försvunna. Men denna rekommendation och många andra med syfte att säkerställa rättvisa, sanning och upprättelse för offren samt deras familjer förblir till största delen ohörda.

Nu kräver Amnesty International, ANTI och KontraS av de två regeringarna att de vidtar omedelbara åtgärder för att säkra att CTF:s rekommendationer med syfte att ta itu med brott i det förgångna, offrens och deras familjers lidanden genomförs. Särskilt för att säkra att offren och deras familjer får tillgång till rättvisa, sanning och upprättelse rekommenderar organisationerna att de indonesiska och östtimoresiska regeringarna:

- Upprättar en bilateral kommission för försvunna personer för att avslöja ödet för och belägenheten

av dem som utsattes för påtvingade försvinnanden under den indonesiska ockupationstiden (1975-1999) med särskild uppmärksamhet på alla de timoresiska barn som skildes från sina familjer.

- Vidtar ytterligare åtgärder för att säkra att alla de ansvariga för brott mot mänskligheten och andra brott mot internationell lag under den indonesiska ockupationen ställs inför rätta i rättegångar som tillfredsställer internationell standard för ärlighet och öppenhet utan dödsstraff.
- Ger fullständig och effektiv upprättelse till offren för brott mot mänskliga rättigheter begångna i Östtimor mellan 1975 och 1999 för vilka Indonesien har ansvaret.
- Ratificerar den internationella konventionen till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden, införlivar dess bestämmelser i lag och genomför dem i teori och praktik för att säkra att detta brott aldrig mer kommer att begås med straffrihet i Indonesien och Östtimor.
- Tillsammans och med andra regeringar upprättar ömsesidiga avtal om utlämning och juridiskt bistånd.

Amnesty International, ANTI och KontraS kräver också att det internationella samfundet stödjer ansträngningarna att säkra rättvisa, sanning och upprättelse för offer för brott mot mänskliga rättigheter och brott mot internationell lag begångna under den indonesiska ockupationen. Det internationella samfundet ska i synnerhet bidra till upprättandet av en fond för ett omfattande ersättningsprogram för offer för brott i det förgångna.

Den 30 augusti, som både är årsdagen av 1999 års folkomröstning och internationella dagen för försvunna och deras anhöriga, utfärdade ANTI ett pressmeddelande. I det lyfter man fram att rättvisa inte har skipats vad gäller de grova övergrepp som begicks under den indonesiska ockupationen. Regeringarna i Dili och Jakarta har inte uppfyllt kraven aktionsgruppen för de försvunna ställt på att de försvunna ska återbördas till Östtimor. Denna fråga restes först i CAVR och CTF.

Den 28 augusti anordnade ANTI tillsammans med de försvunnas anhöriga en offentlig debatt. Utrikesministern, en parlamentsledamot, en representant för den internationella Röda Korskommittén och en från civilsamhället inbjöds som talare, men ingen kom från regeringen och parlamentet. Uteblivandet förgade ANTI

och ännu mer de anhörigas familjer, eftersom de ville få reda på vad regeringen och parlamentet gör i frågan. Straffrihet råder: Indonesiens regering skyddar de ansvariga för övergreppen i Östtimor från att ställas inför rätta.

Mot bakgrund av dessa fakta krävde ANTI:

1. Regeringarna i Östtimor och Indonesien ska upprätta Kommissionen för de försvunna för att lösa frågan om de människor som den indonesiska militären förde bort under ockupationen.
2. FN ska diskutera rapporterna från FN:s undersökningskommission och kommissionen för sanning och vänskap, särskilt rekommendationen om att upprätta en internationell domstol för att ställa de ansvariga inför rätta, eftersom inga instanser i Östtimor och Indonesien kan skipa rättvisa för Östtimors folk.
3. Världssamfundet – i synnerhet USA, Storbritannien, Frankrike och Australien – som var indirekt och indirekt involverat i Suhartoregimens ockupation av Östtimor ska framföra en formell ursäkt till Östtimors folk och arbeta för att förbättra folkets liv.
4. Östtimors regering ska underteckna och ratificera den Internationella konventionen för att skydda människor från försvinnanden för att lösa problemet med de försvunna.
5. Indonesiens regering ska respektera de mänskliga rättigheterna och skipa rättvisa vad gäller de försvunna under ockupationen av Östtimor.
6. Östtimors folk måste ge sitt stöd så att arbete med att hitta de försvunna kan påbörjas.
7. Människorättsorganisationerna PDHJ och Komnas-HAM Indonesia ska fullfölja avtalet för att finna de försvunna människorna.

Sisto dos Santos, koordinatör i ANTI:s styrelse

*Översättning och bearbetning: Gabriel Jonsson,
Tommy Pollák*

Källor:

1. Public statement ASA 57/002/2013, July 17 - Amnesty International
2. Watch Indonesia, 4/9 2013, ANTI, Commemoration of International Day of Enforced Disappearances: "Bring them home"

Krokodilernas land

Så heter den 2012 utgivna boken av Klas Lundström, *Ett reportage om Östtimor*. Efter ett längre besök i landet 2011 behandlar den påläste författaren landets dåvarande belägenhet inför president- och parlamentsval, förhandlingar om fördelning av inkomster från olje- och

gasfyndigheter i Timorsjön mellan Timor och Australien samt historia i nio kapitel. Lundström har kompletterat med en omfattande litteraturförteckning, landfakta och ett register. Du kan beställa boken för 120 kronor av Östtimorkommittén, plusgiro 1 81 92-5.

B

Porto betalt

Avsändare:
Östtimorkommittén
c/o Pollak
Wiboms väg 12
171 60 SOLNA

Kom ihåg att anmäla adressändring.

Organiserad brottslighet ökar

Ökningen nyligen av våld och brott i Östtimor avspeglar en ökad ansträngning av organiserad brottslighet att rekrytera timoreser för deltagande i olagliga aktiviteter. Timoresiska medborgare med olika bakgrund vänder sig till den organiserade brottsligheten i en ekonomi, som ger dem föga hopp och möjligheter. De grupper från vilka man rekryterar mest omfattar statsanställda, taxi-chaufförer, gängmedlemmar, säkerhetsvakter vid gränsen och säkerhetsvakter och annan personal på flygplatser.

Den ökade närvaron av organiserad brottslighet i Timor har markerats med en ökning av stöldar, mord och sexöverfall. Särskilt sexöverfall har uppmärksamats i två mycket uppmärksammade fall den senaste tiden. En ung man och kvinna kidnappades nyligen i Tasi-Tolu och tvingades begå sexuella handlingar medan de filmades. I ett annat fall bortfördes en kvinna, som tog en taxi nära USA:s ambassad, och våldtogs av ett gäng. Dessa fall belyser den oroande ökningen av våld i Östtimor i vilket både förövarna och offren är timoreser.

Den timoresiska ekonomin stagnerar och timoreserna har färre ställen att vända sig till för karriärmöjligheter. Med ökande inflation, hög arbetslöshet, låga löner för offentligt anställda och minimal kontroll av kriminella aktiviteter är frestelsen att delta i organiserad brottslighet för attraktiv för många timoreser att motstå.

Vilken uppmuntran får timoreser för att på ett hederligt sätt tjäna sitt uppehälle, när belöningen i organiserad brottslighet kan vara så mycket mera lukrativ? Om regeringen inte fokuserar sina ansträngningar på ett preventivt ramverk för att bekämpa de underliggande orsakerna för timoresers inblandning i organiserad brottslighet, så kommer problemet aldrig att lösas.

Dessutom, varför skulle bara ett regeringsdepartement vara ansvarigt för att bekämpa detta problem, när orsakerna bakom ökningen av den organiserade brotts-

ligheten är så vitt sprida och olika?

Fundasaun Mahein, en ideell organisation som bevakar säkerhetsfrågor i Östtimor, vädjar till regeringsdepartementen att förena sig i kampen mot detta viktiga och växande problem. Försvarsministeriet borde samarbeta med ministeriet för social solidaritet, arbetsministeriet, ministeriet för utbildning, statssekretariatet för ungdom och sport samt statssekretariatet för kvinnofrågor och jämställdhet liksom andra myndigheter.

Fundasaun Mahein rekommenderar att människor färdas i grupper och är ytterst försiktiga när de passerar områden förknippade med organiserad brottslighet. Dessa områden omfattar Dili Beach Road, Liquica fram till Tiber, Tasi-Tolus strand och området från Area Branca hela vägen till Metinaro (One Dollar Beach). Kriminella har huvudsakligen riktat in sig på unga par och ensamma kvinnor som passerar eller sitter i områdena, men alla som färdas genom dem är potentiella offer.

Fundasaun Mahein rekommenderar att polisen ökar sin närvaro och synlighet i dessa områden med regelbunden patrullering och bevakning. Om människor möter problem ska de omedelbart informera polisen.

Slutligen, strängare övervakning av människor som reser in i eller ut ur Östtimor behövs för att slå ner på resenärer som begår handlingar för den organiserade brottsligheten. Det ökande antalet timoresiska studenter, som studerar i Indonesien, inblandade i smuggling av stulna motorcyklar till Timor är bara ett exempel på den organiserade brottslighetens närvaro längs Timors gräns. Som en del av denna ansträngning borde immigrationsmyndigheten och utrikesministeriet samarbeta för att genomföra effektivare bakgrundskontroller av människor, som kommer till Östtimor för att arbeta med turistvisum.

Översättning och bearbetning: Tommy Pollák

Källa: Fundasaun Mahein